

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Filipa Dienstbiera a Petra Šuránka v právní věci žalobce: **V. I.**, zastoupený opatrovníkem JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou, sídlem Rumunská 1798/1, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2022, č. j. X, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 6. 2024, č. j. 20 Ad 9/2022-91,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 6. 2024, č. j. 20 Ad 9/2022-91, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Opatrovníku žalobce JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti a náhrada hotových výdajů ve výši 1 573 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2021, č. j. X, žalovaná zamítla žalobcovu žádost o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. V žalobcově případě byla zjištěna invalidita druhého stupně, a to s ohledem na diagnostikovanou paranoidní schizofrenii, celkový zdravotní stav žalobce po opakovaných hospitalizacích, léčbu a postpsychotický defekt osobnosti, přičemž datum vzniku invalidity bylo posudkem o invaliditě stanoveno na 3. 7. 2020. Dle závěrů žalované však žalobce nesplnil potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod dle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění, která činila v rozhodném období pouze 2 roky a 95 dnů (oproti stanoveným 5 letům).

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí námitky, které žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto rozsudku zamítla a rozhodnutí potvrdila. Na základě posudku o invaliditě vypracovaného pro účely řízení o námitkách žalovaná dospěla k závěru, že žalobce je invalidní již od 13. 7. 2011, přičemž se jednalo o invaliditu prvního stupně; následně došlo ke zhoršení zdravotního stavu, pro které je žalobce invalidní v druhém stupni od 14. 6. 2020. Ani za této situace však žalobce nesplnil podmínku potřebné doby pojištění 5 let pro nárok na invalidní důchod, která činila 4 roky a 312 dnů.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou, v níž zpochybnil správnost určení data vzniku invalidity. Městský soud v Praze nejprve rozsudkem ze dne 25. 1. 2023, č. j. 20 Ad 9/2022-60, žalobu zamítl. Tento rozsudek byl ke kasační stížnosti žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2024, č. j. 6 Ads 49/2023-44, s odůvodněním, že stanovená diagnóza a žalobcův zdravotní stav mu bránily posoudit následky úkonů a podstatu vedeného soudního řízení. Žalobce proto nebyl procesně způsobilý sám v soudním řízení plně hájit svá práva. Tím, že městský soud jednal se žalobcem přímo, bez jakéhokoli zastoupení, zatížil řízení zmatečností ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[4] V dalším řízení městský soud usnesením ze dne 17. 5. 2024, č. j. 20 Ad 9/2022-82, ustanovil žalobci opatrovníka z důvodu nezpůsobilosti samostatně jednat v soudním řízení. Následně městský soud v záhlaví označeném rozsudkem žalobu zamítl. Uvedl, že nárok na invalidní důchod náleží žadateli za současného splnění dvou podmínek, a to potvrzení invalidity a získání potřebné doby pojištění. Zhodnocení invalidity je závislé především na odborném lékařském posouzení. V nynější věci městský soud nechal vypracovat další posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, který provedl v řízení k důkazu. Z posudku vyplývá, že žalobce nebyl osobně přítomen jednání posudkové komise, jelikož si nepřevzal pozvánku k jednání, která mu byla zaslána. Posudková komise vycházela ze zdravotnické dokumentace a potvrdila, že žalobce trpí paranoidní schizofrenií. Dle posudku bylo do roku 2011 onemocnění žalobce stabilizováno a v remisi, pouze s krátkodobým a přechodným zhoršením stavu, což mu umožnilo vystudovat a pracovat. Ke zhoršení zdravotního stavu došlo v roce 2011, proto posudková komise konstatovala pokles pracovní schopnosti žalobce o 35 % od data 13. 7. 2011. V důsledku dalšího zhoršení pak došlo k poklesu pracovní schopnosti žalobce o 55 % od data 14. 6. 2020.

[5] K vypracovanému posudku městský soud uvedl, že mu nepřísluší hodnotit závěry z odborného hlediska, zabýval se pouze jeho přesvědčivostí a úplností. Městský soud vyhodnotil posudek jako přesvědčivý a postavený na úplných skutkových zjištěních. Dle jeho názoru posudková komise vycházela z odpovídajících lékařských záznamů, které poskytly dostatečný obraz o žalobcově zdravotním stavu. Městský soud nepřisvědčil námitce, že si posudková komise měla vyžádat kompletní zdravotnickou dokumentaci žalobce, dle městského soudu komise měla podkladů dostatek. Nepochybila tedy ani v tom, že si neopatřila zdravotnickou dokumentaci z období před rokem 2001, kdy žalobce přestoupil k psychiatrické pro dospělé. V období od roku 2001 do roku 2011, ke kterému měla posudková komise MPSV zdravotní záznamy k dispozici, byl žalobce ve stabilizovaném stavu. Na tomto závěru by dle městského soudu nic nezměnila dokumentace z předcházejícího období.

pokračování

[6] Městský soud ve shodě s žalovanou uzavřel, že k dostatečně závažnému zhoršení žalobcovy pracovní schopnosti došlo až od 13. 7. 2011. K tomuto dni bylo žalobci více než 28 let, proto pro přiznání invalidního důchodu potřeboval dobu pojištění přesahující 5 let. Této doby pojištění žalobce nedosáhl, neboť získal dobu pojištění pouze v rozsahu 4 let a 312 dní. Žalobce tak dle městského soudu nesplnil podmínky pro přiznání invalidního důchodu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[7] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž zopakoval nesouhlas s posouzením data vzniku invalidity. Dle stěžovatele postrádají dosavadní posudky dostatečné zdůvodnění, proč stěžovateli vznikla invalidita až od 13. 7. 2011, ačkoli byl poprvé hospitalizován pro diagnózu paranoidní schizofrenie již od 10. 9. do 5. 11. 1999. Stěžovatel má za to, že k setrvalému zhoršení zdravotního stavu došlo již v roce 1998, a sice v prvním ročníku na střední škole, kde vlivem psychických obtíží nezvládl plnit školní povinnosti a musel školu změnit. S velkým úsilím a za pomoci rodiny se mu pak podařilo studium dokončit a krátce na to začal i pracovat, avšak vlivem choroby nebyl schopen stále zaměstnání udržet. Z doložené lékařské dokumentace je dle stěžovatele také zřejmé, že již v roce 2002 u něj došlo k dalšímu zhoršení zdravotního stavu. Stěžovatel proto v řízení před městským soudem navrhoval, aby byl vyhotoven doplňující posudek, ve kterém by posudková komise dostatečně a úplně zohlednila zdravotní stav a obtíže, kterými stěžovatel trpěl před rokem 2011, včetně zohlednění zhoršení zdravotního stavu, k němuž došlo v roce 2002. Za tím účelem stěžovatel také požadoval, aby si posudková komise vyžádala kompletní zdravotnickou dokumentaci, neboť z pouhého výpisu nemohla dostatečně a spolehlivě určit, k jakém okamžiku došlo ke zhoršení zdravotního stavu. Městský soud však požadavku na vyhotovení doplňujícího posudku nevyhověl, ačkoli posudek nelze považovat za úplný a přesvědčivý. Pokud by posudková komise vycházela z úplné zdravotnické dokumentace, zjistila by například, že za stěžovatele řešila předpis léků jeho matka, která si uvědomovala závažnost onemocnění již v době, ve které je stěžovatel zlehčoval. Výpisy ze zdravotnické dokumentace navíc obsahují pouhý popis subjektivních pocitů stěžovatele, nikoli objektivizovaný zdravotní stav. S těmito stěžejními námitkami se však městský soud v napadeném rozsudku nevypořádal.

[8] Stěžovatel dále namítl, že neměl možnost účastnit se jednání posudkové komise, a tedy nemohl vysvětlit okolnosti, které nasvědčují dřívějšímu poklesu jeho pracovní schopnosti, a tedy dřívějšímu stanovení data vzniku invalidity.

[9] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry městského soudu obsaženými v napadeném rozsudku. Uvedla, že jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, v nichž před městským soudem rozhodoval samosoudce, je její přijatelnost. Ta ovšem není v daném případě dána. Kasační stížnost stěžovatele by proto měla být odmítnuta pro nepřijatelnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[11] V projednávané věci není sporné, že je stěžovatel od roku 2011 invalidní, což potvrdily dva vypracované posudky o invaliditě. V průběhu řízení však vyvstala nejistota, zda ke vzniku invalidity nedošlo dříve. Pokud by tomu tak bylo, mohla by tato skutečnost ovlivnit nárok stěžovatele na přiznání invalidního důchodu, neboť důvodem jeho nepřiznání byla nedostatečná délka doby pojištění. Těžiště sporu tak spočívá v tom, zda městský soud řádně vyhodnotil vypracované posudky o invaliditě, zabývající se zdravotním stavem stěžovatele a určením data vzniku invalidity.

[12] Dle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění *pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.*

[13] Dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, *jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*

[14] Podle § 40 odst. 1 téhož zákona činí *potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod u pojištěnce ve věku*

- a) do 20 let méně než jeden rok,*
- b) od 20 let do 22 let jeden rok,*
- c) od 22 let do 24 let dva roky,*
- d) od 24 let do 26 let tři roky,*
- e) od 26 let do 28 let čtyři roky a*
- f) nad 28 let pět roků.*

[15] Problematikou vzniku nároku na invalidní důchod se Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti opakovaně zabýval. Nárok na invalidní důchod vzniká při naplnění dvou základních podmínek. První podmínkou je existence invalidity, jak předpokládá § 39 zákona o důchodovém pojištění, který vymezuje celkem tři stupně invalidity dle míry snížení pracovní schopnosti. Druhou podmínkou vzniku nároku na invalidní důchod je podle § 40 zákona o důchodovém pojištění potřebná doba účasti na důchodovém pojištění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, č. j. 4 Ads 109/2018-23).

[16] Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely soudního přezkumu ve věcech důchodového pojištění posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“), které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu, ale též k posouzení poklesu pracovní schopnosti a k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě a jejím stupni, jakož i jejím vzniku, trvání nebo zániku (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 Ads 259/2016-33).

[17] Správní soud následně ověřuje, zda posudek příslušné posudkové komise je úplný a přesvědčivý, neboť k posouzení odborných medicínských otázek nemá potřebné odborné znalosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 Ads 158/2012-24, či ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22). Posudek posudkové komise hodnotí správní soud jako každý jiný důkaz, avšak vzhledem k tomu, že se zpravidla jedná o důkaz rozhodující, je třeba trvat

pokračování

na jeho celistvosti a přesvědčivosti (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014-80, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2024, č. j. 4 Ads 273/2023-32).

[18] Požadavek úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku je naplněn tím, že je v něm posudková komise povinná se vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které jsou namítány ze strany posuzované osoby, a dále je povinná své posudkové závěry náležitě odůvodnit. Z posudku tak musí být mimo jiné zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím tak, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, nebo ze dne 17. 2. 2022, č. j. 6 Ads 378/2020-44).

[19] Městský soud v předchozím řízení zadal vypracování posudku o invaliditě posudkovou komisí MPSV, který následně hodnotil z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti. Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje se závěry městského soudu, dle kterých žádné nedostatky neshledal.

[20] Městský soud vypracovaný posudek nemohl považovat za úplný již z toho důvodu, že nevyjasnil otázku, zda byl stěžovatel řádně pozván na jednání posudkové komise. Stěžovatel přitom v této souvislosti po celou dobu řízení namítal, že neměl možnost účastnit se jednání posudkové komise, a tedy nemohl vysvětlit okolnosti, které nasvědčují dřívějšímu poklesu jeho pracovní schopnosti než před doposud stanoveným datem vzniku invalidity.

[21] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že posudková komise nemusí vždy provést osobní vyšetření žadatele o invalidní důchod, má-li k dispozici dostatečně podrobnou zdravotní dokumentaci (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2017, č. j. 10 Ads 337/2016-33). V nynějším případě posudková komise v posudku uvedla, že stěžovatele pozvala k jednání, ten si však pozvánku nepřevzal. Lze tedy dovodit, že posudková komise považovala osobní účast stěžovatele za potřebnou, jinak by k jeho pozvání nepřistoupila. Stěžovatel již při ústním jednání soudu konaném dne 25. 1. 2023 uvedl, že mu pozvánka posudkové komise, aby se dostavil k jednání, doručena nebyla. Tuto skutečnost potvrdila soudu při jednání i stěžovatelova sestra, která poštu z důvodu jeho onemocnění přebírala. Městský soud se stěžovatelovy sestry na otázku doručování dotázal pouze neformálně, aniž ji řádně vyslechl jako svědka, přestože se soudního jednání v daný den účastnila v řadách veřejnosti a stěžovatel její výslech v řízení navrhoval. Další dokazování k této otázce pak městský soud již nevedl, ačkoli ve spisové dokumentaci chybí doručenka (dodejka), která by prokazovala, že stěžovatel byl na jednání posudkové komise pozván a že si pozvánku nepřevzal, jak se uvádí v posudku. Při druhém ústním jednání konaném dne 12. 6. 2024 (po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu) stěžovatelova zástupkyně opětovně namítla, že stěžovatel pozvánku na jednání posudkové komise neobdržel. Městský soud se však touto námitkou při druhém ústním jednání ani následně v písemném vyhotovení napadeného rozsudku již vůbec nezabýval.

[22] Je tedy zřejmé, že městský soud uvedenou spornou otázku v předchozím řízení nevyjasnil, ačkoli se nepochybně jedná o okolnost, která zásadním způsobem ovlivňuje zjištěný skutkový stav věci a jeho úplnost. Panují-li o doručení pozvání stěžovatele na jednání posudkové komise pochybnosti, čímž není vyloučeno, že mu mohlo být

znemožněno osobně se účastnit jednání posudkové komise, kde stěžovatel mohl tvrdit skutečnosti týkající se jeho onemocnění, nelze vypracovaný posudek posudkové komise považovat za úplný.

[23] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s hodnocením městského soudu ani v otázce určení data vzniku invalidity stěžovatele. Určení data vzniku invalidity představuje posouzení objektivně existujícího stavu. Z judikatury Nejvyššího správního soudu v této souvislosti vyplývá, že nelze-li datum vzniku invalidity stanovit alespoň s vysokou pravděpodobností, je třeba tuto skutečnost blíže odůvodnit a uvést den, kdy již byla její existence nepochybná (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 4. 2021, č. j. 1 Ads 252/2020-25). V takových případech není vyloučeno, aby se datum vzniku invalidity shodovalo s datem odborného lékařského vyšetření či hospitalizace, obzvláště pokud posuzovaná osoba navštěvuje příslušného odborného lékaře pravidelně a dostatečně často, aby bylo možno z lékařských zpráv vyčíst, kdy se zdravotní stav zhoršil natolik, že byly naplněny podmínky invalidity (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. 4 Ads 69/2012-19, či ze dne 13. 4. 2017, č. j. 10 Ads 259/2016-33).

[24] Od těchto případů je pak třeba odlišovat situace, při kterých je jisté, že se nemoc rozvíjela postupně a plíživě, anebo je doloženo, že se u žadatele o invalidní důchod nemoc projevila již dříve. V takových případech Nejvyšší správní soud opakovaně uvedl, že je-li zjevné (vysoce pravděpodobné) či doložené, že žadatel o invalidní důchod onemocněním trpěl dříve, nelze za datum vzniku invalidity považovat až pozdější okamžik hospitalizace či vyšetření (viz k tomu výše zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 61/2012-15 nebo již rozsudek ze dne 19. 8. 2004, č. j. 3 Ads 6/2004-47, č. 404/2004 Sb. NSS).

[25] V nynějším případě došlo ke zpracování tří posudků o invaliditě stěžovatele. První dva posudky vyhotovili posudkoví lékaři v průběhu správního řízení, třetí posudek vyhotovila posudková komise MPSV v řízení před městským soudem. První posudek ze dne 23. 8. 2021 invaliditu stěžovatele stanovil ke dni 3. 7. 2020 (datum propouštěcí zprávy z psychiatrické hospitalizace) pro diagnózu paranoidní schizofrenie. Další dva posudky ze dne 24. 1. 2022 a ze dne 31. 8. 2022 pak invaliditu stěžovatele stanovily pro tutéž diagnózu, avšak již od data 13. 7. 2011 (období zhoršení onemocnění s vlivem na skončení pracovního poměru). Všechny tři posudky uvádějí, že stěžovatel byl pro tuto diagnózu hospitalizován již v roce 1999 v době studia na střední škole. Období od roku 1999 do 13. 7. 2011 se však posudky věnují pouze stručně s tím, že stěžovatel byl v tomto období stabilizován a v remisi, a proto nebyl invalidní. Procentní snížení pracovní schopnosti pro toto období obsahuje pouze posudek ze dne 24. 1. 2022, a to ve výši 20 %. Posudek vyhotovený posudkovou komisí MPSV ze dne 31. 8. 2022 obsahuje pouze blíže neodůvodněné konstatování, že onemocnění nebylo v době před 13. 7. 2011 důvodem pro vznik invalidity. Zda a v jaké míře došlo v tomto období ke snížení pracovní schopnosti stěžovatele, posudek neuvádí.

[26] Na rozdíl od městského soudu Nejvyšší správní soud pokládá výše uvedené závěry za nedostačující a neúplné. Trpí-li stěžovatel uvedeným onemocněním minimálně od 10. 9. 1999 (okamžik první hospitalizace), měly posudky náležitě vyhodnotit, zda a v jakém rozsahu uvedená nemoc snižovala jeho pracovní schopnost od okamžiku, v němž se u něj onemocnění projevilo (tedy minimálně od roku 1999). Z posudku

pokračování

vypracovaného v řízení před městským soudem neplyne, zda v období před 13. 7. 2011 nebyla pracovní schopnost stěžovatele vůbec snížena (nemoc jej nijak neomezovala), anebo sice snížena byla, avšak jednalo se o snížení v míře nižší než 35 %. Tyto konkrétní závěry Nejvyšší správní soud v posudku postrádá, a to navzdory tomu, že posudková komise MPSV u stěžovatele shledala i před rokem 2011 několikero období zhoršení onemocnění. Zdravotní stav stěžovatele tudíž nebyl stejný, a tedy i jeho pracovní schopnost tím musela být ovlivněna, což posudek nijak nehodnotí ani nezdůvodňuje. Stěžovatel přitom sám uváděl, že kvůli onemocnění musel změnit studium na střední škole a že po změně školy sice s velkým úsilím studium dokončil, avšak posléze měl problémy dlouhodobě si udržet zaměstnání. Zhoršení zdravotního stavu bylo doloženo již v roce 2002. Dále uvedl, že mu jeho zdravotní stav a choroba nedovolily pracovat, stabilní pracovní poměr neměl již od roku 2005, veškeré pokusy o zaměstnání skončily vždy po jednom až čtyřměsíčním cyklu. To vše pak ve výsledku vedlo k tomu, že mu žalovaná invalidní důchod nepřiznala, neboť nezískal potřebnou dobu účasti na pojištění. Ve stěžovatelově případě tedy existují pochybnosti, zda onemocnění a jeho rozvoj v čase zásadně neovlivnilo jeho pracovní schopnost již před datem 13. 7. 2011. Posudek vypracovaný posudkovou komisí MPSV se však těmito okolnostmi nezabýval, přechází je bez dalšího pouze stručným konstatováním o stabilizaci zdravotního stavu, pochybnosti tedy relevantním způsobem nevyvrátil.

[27] Stěžovatel v této souvislosti taktéž namítal, že před rokem 2011 si sice onemocnění uvědomoval, avšak jeho vliv na pracovní schopnost si nepřipouštěl a bagatelizoval jej (subjektivní hodnocení), což nevylučuje, že jej onemocnění zásadně negativně ovlivňovalo (objektivní stav). Jelikož stěžovatel trpí paranoidní schizofrenií, tedy onemocněním, které má vliv na jeho vnímání okolí, měla posudková komise v posudku vyhodnotit, zda pouhé výpisy vyhotovené ze zdravotnické dokumentace v dostatečné míře zachycují objektivní popis stěžovatelova zdravotního stavu. Posudková komise si za tím účelem nevyžádala kompletní zdravotnickou dokumentaci, a to ani z doby stěžovatelova dospívání, kdy u něj byla paranoidní schizofrenie diagnostikována. Za účelem řádného zjištění vývoje zdravotního stavu a jeho dopadů na snížení pracovní schopnosti přitom bylo nezbytné opatřit veškeré podklady, z nichž by bylo možno zjistit vývoj nemoci a její dopady na snižování pracovní schopnosti stěžovatele. Ani z tohoto důvodu proto nelze posudek vyhotovený posudkovou komisí MPSV pokládat za úplný a přesvědčivý.

[28] V dalším řízení tedy bude povinností městského soudu odstranit pochybnosti týkající se okamžiku vzniku invalidity stěžovatele, včetně doručení pozvánky stěžovateli na jednání posudkové komise. Městský soud za tím účelem vyžádá doplnění posudku ohledně data vzniku invalidity a míry snížení pracovní schopnosti stěžovatele za období před 13. 7. 2011. Posudková komise se bude věnovat také tomu, zda má k dispozici dostatek podkladů, které poskytují objektivní (subjektivně nezakreslený) náhled na onemocnění stěžovatele. Nebude-li doplnění posudku dostatečné, může městský soud požádat jinou posudkovou komisi o srovnávací posudek (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003-48, nebo ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS).

[29] Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že stěžovatel v předchozím řízení navrhoval provést k důkazu také výslech své matky a sestry. Také tyto důkazní návrhy městský soud v dalším řízení znovu vyhodnotí v návaznosti na doplnění posudku.

K dotazování rodinných příslušníků stěžovatele přitom může přistoupit i posudková komise. Byť posudková komise obvykle vychází ze zdravotnické dokumentace a lékařských vyšetření, z hlediska náležitého a úplného zjištění skutkového stavu není vyloučeno ani dotazování rodinných příslušníků či jiných osob, lze-li od nich očekávat, že přispějí k objasnění závažných okolností důležitých pro posudkový závěr (shodně k tomu již odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 69/2012-19). Alternativně může tyto výsledky k otázkám projevů stěžovatelova zdravotního stavu před 13. 7. 2011 provést městský soud a protokol či záznam připojit k žádosti o doplňující, popř. srovnávací posudek posudkové komise.

IV. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto ve smyslu § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud ve smyslu § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán závěry vyslovenými v tomto rozsudku. V dalším řízení rozhodne městský soud také o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[31] Stěžovateli byl usnesením městského soudu ze dne 17. 5. 2024, č. j. 20 Ad 9/2022-82, ustanoven k ochraně jeho práv opatrovník, a sice advokátka JUDr. Anita Pešulová. V takovém případě hradí odměnu advokáta a hotové výdaje stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). V řízení o kasační stížnosti učinila jmenovaná advokátka v postavení opatrovníka jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti), za který jí podle § 7 bodu 3 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží odměna ve výši 1 000 Kč; a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč, celkem tedy 1 300 Kč. Vzhledem k tomu, že je advokátka plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů o částku 273 Kč odpovídající této dani. Celkem jí tedy Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů částku ve výši 1 573 Kč. K uhrazení této částky byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu